

Program rozwoju ekonomii społecznej w woj. śląskim – komponent edukacja i profesjonalizacja sektora ES

Rozdział I

WSTĘP

– strony 1 – 2

Rozdział zawiera podstawowe dane o pracach Zespołu zadaniowego d/s edukacji i profesjonalizacji sektora ES oraz ustalenia dotyczące adresatów i form działań edukacyjnych.

1. Zespół Zadaniowy d/s edukacji i profesjonalizacji sektora ES.

Zespół Zadaniowy pracował nad przygotowaniem tego komponentu Programu w okresie od marca do czerwca 2012 r.

Odbyły się 4 spotkania Zespołu w siedzibie Stowarzyszenia MOST w Katowicach (21.03, 17.04, 30.04 i 15.05 2012) oraz zajęcia warsztatowe podczas Konferencji „Perspektywy rozwoju sektora ekonomii społecznej w województwie śląskim” 25 - 26. 06 2012 w Szczyrku. Przekaz informacji, materiałów, konsultacje i ustalenia odbywają się do nadal droga mailową.

Zespół Zadaniowy działa w składzie:

- 1) Bożena Antończyk – Ośrodek Pomocy Społecznej Chorzów
- 2) Wiesław Bełz – Śląskie Towarzystwo Marketingowe
- 3) Jolanta Osubniak – Bomba – Centrum Organizacji Pozarządowych Żory
- 4) Ewa Dudkiewicz – Śląska Fundacja Obywatelska LEX CIVIS katowice
- 5) Tadeusz Durczok – Stowarzyszenie Współpracy Regionalnej
- 6) Agata Kizkisz – Polskie Towarzystwo Limfologiczne
- 7) Aleksandra Kobylarz – Urząd Marszałkowski
- 8) Sonia Lenarczyk – Centrum Rozwoju Inicjatyw Społecznych CRIS Rybnik
- 9) Anna Lipińska – MOPS Częstochowa
- 10) Agnieszka Lis – Urząd Miasta Katowice
- 11) Magdalena Mike – Urząd Miasta Dąbrowa Górnicza
- 12) Tomasz Pawłowski – Gliwickie Centrum Organizacji Pozarządowych
- 13) Mirosław Ruszkiewicz – WUP Katowice
- 14) Beata Szczygieł – Chrześcijańskie Stowarzyszenie Dobroczynne
- 15) Anna Szelest (lider Zespołu) – Stowarzyszenie Wspierania Organizacji Pozarządowych MOST
- 16) Wiesława Walkowska – Uniwersytet Śląski
- 17) Elżbieta Wolny – Urząd Miasta Rybnik
- 18) Bożena Wrzesień – Centrum Kształcenia Młodzieży i Dorosłych „Wiedza”

Zespół przygotował następujące materiały, do wykorzystania przy opracowaniu komponentu edukacja i profesjonalizacja sektora ES:

- Sieci wsparcia ekonomii społecznej w woj. śląskim, ROEFS – OWES – CES (Sonia Lenarczyk)
- Metody podnoszenia jakości usług PES (Ewa Dudkiewicz)

- Określenie zakresu wsparcia podmiotów ekonomii społecznej ze strony opiekunów biznesowych (Ewa Kiszki)
- Lokalne Grupy Działania w woj. śląskim (Anna Lipińska)
- Powiązanie działań edukacyjnych OWES-ów z realizacją Planu (Agnieszka Lis)
- Sytuacja na wojewódzkim rynku pracy (Miroslaw Ruszkiewicz)
- Analiza sytuacji zastanej - PO KL (Aleksandra Kobylarz)
- Diagnoza stanu zastanego dotycząca jakości działań podejmowanych przez sektor ES oraz możliwości korzystania ze szkoleń i doradztwa przez jego pracowników (Anna Szelest)
- Ekonomia społeczna – edukacja (Wiesława Walkowska)
- Opis szkoleń dla spółdzielni socjalnych (Tadeusz Durczok)

2. Adresaci działań realizowanych w ramach komponentu edukacja i profesjonalizacja sektora ES.

- 2.1. Dostarczanie wiedzy i kształcenie umiejętności niezbędnych przy tworzeniu przedsiębiorstw społecznych oraz służących ich sprawnej i efektywnej działalności:
 - a) osoby i podmioty przygotowujące się do podjęcia działalności w sektorze ES,
 - b) osoby i podmioty działające w sektorze ES.
- 2.2. Dostarczanie wiedzy o współpracy z podmiotami ES i korzystaniu z ich oferty:
 - a) osoby i podmioty które mogą współpracować z podmiotami ES w zakresie świadczenia usług lub wytwarzania produktów,
 - b) osoby i podmioty mogące korzystać z usług i produktów oferowanych przez podmioty ES
- 2.3. Dostarczanie wiedzy o zasadach działania sektora ES. – działania kierowane do otoczenia.
- 2.4. Dostarczanie wiedzy i kształcenie umiejętności niezbędnych dla prowadzenie działań edukacyjnych w sektorze ES:
 - a) osoby i podmioty podejmujące działalność edukacyjną w zakresie tematyki ES,
 - b) osoby i podmioty prowadzące działania edukacyjne w zakresie tematyki ES.

3. Formy działań edukacyjnych.

- 3.1. Informacja – usługa edukacyjna, realizowana w formie seminariów/konferencji oraz udostępniania danych, materiałów i opracowań dotyczących sektora ES, przydatnych dla prowadzenia działalności w sektorze ES.
- 3.2. Szkolenia – usługa edukacyjna, realizowana w formie wykładów, warsztatów, ćwiczeń oraz zajęć w formach łączonych.
- 3.3. Doradztwo – usługa edukacyjna, realizowana w formie krótkoterminowej indywidualnej pomocy w rozwiązywaniu problemów i/lub doborze odpowiednich działań.
- 3.4. Coaching, mentoring – usługa edukacyjna, realizowana w formie średnio lub długoterminowej pomocy w przygotowaniu i prowadzeniu działalności.
- 3.5. Wizyty studyjne – usługa edukacyjna, realizowana w formie bezpośredniego zapoznania się z doświadczeniami działających podmiotów ES.
- 3.6. Praktyki – usługa edukacyjna, realizowana w formie zapewnienia okresowej pracy pod kierunkiem fachowca, dającej lub zwiększającej praktyczne umiejętności.

Rozdział zawiera informacje na temat działań edukacyjnych dla sektora ES w woj. śląskim do 2015 r., w aspekcie dotychczasowych doświadczeń, oceny potrzeb, oraz aktualnej oferty edukacyjnej.

1. Podstawowe informacje dotyczące działań edukacyjnych w obszarze ES.

Historycznie, Polacy mają własne, bogate doświadczenia we wspólnotowych przedsięwzięciach społeczno – gospodarczych, jeszcze z okresu zaborów, od I połowy XIX wieku. Wtedy służyły one kilku celom: wsparciu przedsięwzięć gospodarczych w sytuacji rozproszenia zasobów kapitałowych oraz wysokiego ryzyka inwestycyjnego, tworzeniu nowych szans osobom zubożałym w wyniku represji politycznych oraz jako przykrywką do prowadzenia patriotycznej działalności. Można do tego także dołączyć inicjatywy dające pracę osobom ubogim i zagrożonym wykluczeniem, które uznawano wtedy za indywidualną działalność filantropijną.

Stosowanie formuły ekonomii/gospodarki społecznej można następnie odnaleźć w okresie międzywojennym, w ruchu spółdzielczym czy organizacjach pomocy wzajemnej. Wspólne gromadzenie środków i inicjatywy gospodarcze miały ułatwiać szerokie włączanie społeczeństwa zarówno w odbudowę gospodarki Kraju, jak i tworzyć szanse na aktywność gospodarczą osób o zróżnicowanych zasobach kapitałowych.

W powyższych okresach edukacja dotycząca ES opierała się na programach jej prekursorów, szczególnie rodaków, oraz stosowaniu i upowszechnianiu wiedzy opartej o doświadczenia już działających podmiotów w kraju i za granicą.

Obecnie, w warunkach gospodarki rynkowej, sektor ES powinien tworzyć komplementarny dla niej system wsparcia społecznego, opartego o aktywizację. Definicja zastosowana w *Komunikacie KE SEK(2011)1278*, zalicza do sektora ES te podmioty, które prowadzą działalność rynkową dostarczając towary i świadcząc usługi w sposób przedsiębiorczy i innowacyjny, dla których leżący we wspólnym interesie cel socjalny lub społeczny jest racją bytu działalności komercyjnej, a zyski nie są przeznaczane dla właścicieli lub udziałowców, tylko w większości reinwestowane w realizację tego celu społecznego.

Podmiotami ES mogą być:

- przedsiębiorstwa, które świadczą usługi społeczne lub dostarczają towary i usługi przeznaczone dla słabszych grup społecznych,
- przedsiębiorstwa ukierunkowane na cel o charakterze społecznym, w których przyjmuje się sposoby produkcji towarów i usług zapewniające dostęp do pracy dla osób w niekorzystnej sytuacji, w szczególności ze względu na niskie kwalifikacje czy problemy społeczne lub zawodowe prowadzące do ich wykluczenia i marginalizacji.

Otwiera to obszar działania w różnych formach organizacyjnych, dla podmiotów które spełniają powyższe kryteria. To z kolei, kierunkuje i stawia określone wymagania wobec przeznaczonych dla nich działań edukacyjnych.

Dla sukcesu działań sektora ekonomii społecznej, niezbędna jest edukacja kierowana do otoczenia podmiotów ES. Obok promocji, właśnie upowszechnianie wiedzy ułatwia nawiązanie współpracy w przedsięwzięciach społeczno – gospodarczych pomiędzy sektorem ES, administracją i biznesowym,

oraz tworzy i rozwija środowisko zleceniodawców i odbiorców produktów i usług, które wykonują przedsiębiorstwa społeczne. Sprawdzone oddziaływanie ma edukacja otoczenia, prowadzona w skali społeczności lokalnych.

Jako obszar deficytowy można wskazać kształcenie kadr edukacyjnych dla sektora ES. Nieliczni eksperci w tym zakresie są przeważnie zaabsorbowani wystąpieniami promocyjno – informacyjnymi na temat ES w różnych częściach kraju oraz przygotowaniem i konsultacjami treści kolejnych programów krajowych i regionalnych poświęconych rozwojowi sektora ES.

Programy edukacyjne związane z ES realizują głównie trenerzy i doradcy posiadający ogólne przygotowanie warsztatowe do realizacji usług edukacyjnych. Dobrze, jeżeli część z nich posiada doświadczenie z działalności w III sektorze i projektach socjalnych. Powtarzana jest pewna pula szkoleń, które różnią się częściej doбором ćwiczeń integracyjnych niż zawartością merytoryczną. Brakuje nowych programów edukacyjnych, opartych o zaktualizowaną wiedzę i zaktualizowane doświadczenia. W województwie śląskim nie ma programu kształcenia edukatorów o wysokich kompetencjach w zakresie problematyki ES.

2. Realizacja działań edukacyjnych w przypadku różnych podmiotów ES.

Trzeba założyć, że osoby planujące działania i zarządzające w podmiotach ES korzystają z programów edukacyjnych przygotowujących do profesjonalnego prowadzenia przedsięwzięć o charakterze gospodarczym. Niezbędna i obowiązkowa jest wiedza dotycząca prawnych aspektów działalności, w tym: prowadzenia spraw pracowniczych, księgowości, rachunkowości i podatków, zasad BHP itd.

Nie jest też możliwe wytwarzanie produktów i świadczenie usług przez przedsiębiorstwa społeczne, bez kadry posiadającej kwalifikacje zawodowe, uzyskane i doskonalone w ramach odpowiednich programów edukacyjnych. W obu zakresach można korzystać z ofert edukacyjnych instytucji realizujących programy aktywizacji zawodowej i aktywnej integracji lub uczestniczyć w indywidualnych projektach.

Podmioty ES/przedsiębiorstwa społeczne mają też swoją „charakterystykę” edukacyjną:

2.1. Organizacje pozarządowe (NGO)

Organizacje pozarządowe w pierwszej kolejności korzystają z nieodpłatnego dostępu do oferty edukacyjnej, ponieważ większość z nich nie dysponuje środkami finansowymi na cele własnej edukacji.

Organizacje pozarządowe mają wpływ na ofertę edukacyjną, poprzez udział w badaniach potrzeb i ewaluacji realizowanych usług edukacyjnych. Z badań KLON/JAWOR w 2010 r. wynikało, że tylko 8% organizacji deklaruje zainteresowanie prowadzeniem działalności gospodarczej i/lub odpłatnej działalności statutowej. A i tego nie należy przyjmować jako deklaracji ich podjęcia. Podstawowa wiedza dotycząca zarobkowej aktywności organizacji jest zwykle przekazywana na szkoleniach o innych tematach wiodących, np. o aspektach prawnych działalności sektora pozarządowego oraz o prowadzeniu księgowości i rachunkowości w organizacjach. Podczas szkoleń dotyczących pozyskiwania środków, większe zainteresowanie budzą dotacje samorządowe i konkursy grantowe, oraz ewentualnie sponsoring.

Poza organizacjami prowadzącymi stałe działania o wyznaczonym standardzie (np. placówki), trudno było dotychczas liczyć na szerokie zainteresowanie członków, wolontariuszy a nawet pracowników NGO, edukacją podnoszącą ich kompetencje w zakresie zadań i czynności wykonywanych w organizacji (oraz zadań publicznych). Wyjątek stanowią nauka języków obcych i

języka migowego, kursy na prawo jazdy i księgowości. Niezależnie od faktycznie uzyskanej wiedzy, oczekuje się każdorazowo wydania dyplomu lub świadectwa potwierdzającego wzrost kompetencji.

Na podstawie wyników konkursów POKL Poddziałanie 7.2.2 (także 5.4.2), oraz doświadczeń programu ROEFS można stwierdzić, że w województwie śląskim działania edukacyjne kierowane do NGO realizuje wiele podmiotów - 50% to firmy, NGO i JST po 25%. Przeważnie są to ustalone programy szkoleniowo – doradcze, przeznaczone dla dowolnego uczestnika spełniającego kryteria, z naborem wg. kolejności zgłoszeń. Różne predyspozycje osób delegowanych do udziału przez NGO lub zgłaszających swój udział i stosowanie powtarzalnych formatów działań edukacyjnych, nie sprzyjają przyswajaniu i utrwalaniu wiedzy. Jednym z problemów, który pojawił się podczas realizacji programów edukacyjnych dla NGO, jest potwierdzenie zjawiska ponawiania przez część ich uczestników udziału w zajęciach o tej samej tematyce.

Od 2007 r. zrealizowano w województwie śląskim co najmniej 30 projektów tego rodzaju. Oferta programowa od wielu lat się powtarza, a realizatorzy twierdzą, że frekwencję zapewniają przede wszystkim tematy takie jak:

- pozyskiwanie środków na działalność,
- opracowanie projektów i wniosków,
- księgowość i rachunkowość w NGO oraz przygotowanie rocznego sprawozdania finansowego.

Propozycje innego formatowania wsparcia wprowadzają od 2 lat projekty w ramach Poddziałania 5.4.2. Oczekiwania odnośnie rozwiązań, zawarte w warunkach konkursów, powstawały na poziomie krajowym, ale w oparciu o badania i diagnozę potrzeb w regionach. Podstawową zmianą jest deklarowanie przez organizacje zainteresowania nowymi tematami, szczególnie związanymi z ES, oraz preferencje dla indywidualnego wsparcia, dostosowanego do predyspozycji beneficjenta i warunków w jakich działa (kluczowa rola coachingu). W projektach składanych do Funduszu Inicjatyw Obywatelskich zaczęły się pojawiać działania prorozwojowe oparte o wymianę doświadczeń pomiędzy organizacjami, a także korzystanie przez organizacje z doświadczeń sektorów biznesu i administracji.

Należy zaznaczyć, że do 2010 r. wsparcie, w tym edukacyjne, adresowane było do organizacji nie prowadzących działalności gospodarczej i tym samym, w zakresie tematyki ES, obejmowało tylko etap przygotowania ich do działalności w sektorze ES. Wyjaśnienie przez MRR kwestii dotyczących pomocy publicznej i stosowania pomocy „de minimis”, umożliwiło uruchomienie wsparcia także dla organizacji już będących podmiotami ES.

2.2. Zakłady Aktywności Zawodowej (ZAZ)

W przypadku ZAZ, działania edukacyjne w zakresie ES to głównie szkolenia. Szkolenia które organizują ROPS (projekty systemowe) kierowane są przeważnie do przedstawicieli Organizatorów ZAZ, nadzorujących ich działalność oraz do kadry kierowniczej tych zakładów. Dotyczą bezpośrednio prowadzenia działalności przez ZAZ, na przykład stosowania jednolitych zasad rozliczania kosztów prowadzonej przez nie działalności obsługowo-rehabilitacyjnej. Tematem bywa również wymiana doświadczeń i przedstawienie dobrych praktyk w działalności

rehabilitacyjnej na rzecz zatrudnionych w tych zakładach osób niepełnosprawnych. Aktualnym tematem jest przygotowanie do udziału w konkursach na dofinansowanie ze środków EFS.

Na uczestnictwo w szkoleniach organizowanych przez POPON „Tworzenie i działanie zakładów aktywności zawodowej - zagadnienia praktyczne” mogą, oprócz w/w uczestników, liczyć pracownicy i wolontariusze z obszaru pomocy i integracji społecznej.

PFRON prowadzi szkolenia i konsultacje dotyczące aplikowania o środki z Funduszu oraz ich rozliczania i przygotowania sprawozdań.

Podobny program edukacyjny jest realizowany dla spółdzielni inwalidów.

2.3. Spółdzielnie socjalne.

To szczególnie rodzaj podmiotów ES spełniających podstawowe kryterium przedsiębiorstwa społecznego - cel socjalny lub społeczny jest racją bytu działalności komercyjnej. Podejmowanie decyzji w zasadniczych sprawach jest grupowe i leży w gestii członków tworzących spółdzielnię. Dotychczas realizowany program edukacyjny, kierowany do osób i podmiotów tworzących spółdzielnie socjalne oraz działających spółdzielni, jest zbliżony do schematu programu kierowanego do organizacji pozarządowych. Informacja, szkolenia i doradztwo dotyczą zakładania i prowadzenia spółdzielni oraz umiejętności współpracy w zespole. Różnica, to szkolenia zawodowe. W woj. śląskim dotychczas realizowany był głównie program przygotowany przez SWR, który składa się z 3 bloków szkoleniowych, a mianowicie:

- I. Szkolenie ze spółdzielczości socjalnej (5 dni), którego celem jest zaznajomienie uczestników z zagadnieniami formalno-prawnymi związanymi z zakładaniem i prowadzeniem spółdzielni socjalnej (2 dni) oraz tworzeniem biznes planu (2 dni). Szkolenie realizowane jest w formie warsztatów, podczas których uczestnicy pracują nad wstępnymi wersjami statutu oraz biznes planu spółdzielni. Ostatni dzień szkolenia poświęcony jest wizycie studyjnej w działającej spółdzielni socjalnej.
- II. Integracyjne szkolenie z umiejętności interpersonalnych (5 dni), zawierające wyjazdowe szkolenie warsztatowe prowadzone przez trenerów-psychologów, którego celem jest zwiększenie umiejętności interpersonalnych uczestników oraz integracja przyszłych spółdzielców. Podczas szkolenia poruszane są problemy dotyczące pracy w grupie, rozwiązywania konfliktów itp.
- III. Szkolenie zawodowe, którego celem jest odpowiednie przygotowanie uczestników do przyszłej pracy, poprzez uzyskanie kwalifikacji zawodowych zgodnych z planowanym profilem działalności spółdzielni, dostosowanych do indywidualnych potrzeb grupy inicjatywnej oraz jej członków.

Wsparcie doradcze dotyczy, w tym przypadku, tematyki występującej w modułach I-II.

Taki zakres programu edukacyjnego został pozytywnie oceniony przez uczestników i wspierał powstanie 46 spółdzielni w woj. śląskim w latach 2005 – 2012. Ale równocześnie tylko 17 z tych spółdzielni można było w roku 2012 zlokalizować jako jeszcze istniejące. Dodatkowo aż 12 nie osiągało przychodów powyżej 21 tys., co stanowi warunek dla wypłaty wynagrodzeń w spółdzielni o podstawowym, minimalnym składzie 5 członków.

W przeprowadzonym przez SWR, w ramach ewaluacji projektu „Spółdzielnie socjalne drugiej generacji” (Poddziałanie 6.2.2.), badaniu potrzeb edukacyjnych spółdzielni socjalnych, zostały wybrane następujące tematy:

- pozyskiwanie środków z EFS i marketing (zainteresowane 7 spółdzielni),

- współpraca z biznesem i administracją oraz pozyskiwanie pożyczek i kredytów (zainteresowane 6 spółdzielni),
- współpraca z innymi organizacjami, tworzenie sieci i klastrów, finansowanie działalności organizacji oraz zarządzanie projektami (zainteresowane 5 spółdzielni),
- księgowość i podatki, pomoc prawna oraz IT (zainteresowane 4 spółdzielnie),
- współpraca międzynarodowa (zainteresowane 3 spółdzielnie).

Podobny był wybór w innych województwach, wobec czego takie tematy zawiera ustalony na poziomie krajowym standard dla ośrodków OWES, które rozpoczną działalność w regionie śląskim pod koniec 2012 (lub na początku 2013 r.), w ramach PO KL Poddziałanie 7.2.2.

2.4. Inne podmioty ES, w tym CIS.

CISy na początku korzystały z adresowanych programów edukacyjnych, przygotowujących do działalności w tej formule. Teraz są w podobnej sytuacji jak pozostali, czyli muszą przygotowywać programy i starać się o środki. najczęściej oczekiwane jest kształcenie w zakresie pozyskiwania wsparcia finansowego dla prowadzenia bieżącej działalności, najlepiej w niezmienionym modelu. Jest większe zainteresowanie środkami na doposażenie, adaptacje i remonty pomieszczeń/budynków, niż na podnoszenie wykształcenia kadry. Działania edukacyjne dotyczące beneficjentów podmiotu, przeważnie powielają dotychczas stosowane programy.

3. Aktualna oferta w zakresie edukacji i profesjonalizacji sektora ES

Według danych na czerwiec 2012 r. do końca I-go półrocza 2015 r. w województwie śląskim oferta w zakresie edukacji i profesjonalizacji sektora ES przedstawiają się następująco:

- 1) Realizacja programu Ośrodki Wsparcia Ekonomii Społecznej, przez 4 ośrodki OWES zlokalizowane w subregionach: zachodnim, południowym, północnym i centralnym. Treść SZOP i warunki konkursu (PO KL Priorytet VII, Poddziałanie 7.2.2) ustalają realizację pełnego zakresu wsparcia informacyjnego, szkoleniowego i doradczego dla inicjatyw w zakresie ES i podmiotów ES. Preferowane jest kompleksowe wsparcie dla osób fizycznych i prawnych zakładających i rozwijających spółdzielnie socjalne. Instytucje rynku pracy oraz pomocy i integracji społecznej mogą korzystać z programu OWES w zakresie promocji i rozwoju partnerstwa.

W ramach programu OWES nie są przewidziane szkolenia na temat ES, w tym przekazujące wiedzę ułatwiającą włączenie się do programu wspierania rozwoju ES, adresowane do sektora administracji (w tym JST, UP, OPS), biznesu, pozarządowego (organizacje nie prowadzące i nie planujące odpłatnej działalności statutowej i/lub gospodarczej), szkół i uczelni. Ci interesariusze, podobnie jak lokalne społeczności, mogą być angażowani wyłącznie w promocję ekonomii społecznej i zatrudnienia w sektorze ES oraz w działania prowadzące do poszukiwania i testowania długookresowych źródeł finansowania instytucji otoczenia sektora ekonomii społecznej oraz spółdzielni socjalnych. I to nie jako wskazani odbiorcy.

(Założone wskaźniki – do uzupełnienia, na podstawie informacji od Wnioskodawców lub IP po rozstrzygnięciu konkursu na OWES)

- 2) Realizacja programu Regionalnych Ośrodków EFS, przez 4 ośrodki ROEFS zlokalizowane w subregionach: zachodnim, południowym, północnym i centralnym. Działania ROEFS wspierają

potencjalnych wnioskodawców EFS poprzez działania informacyjne, szkoleniowe i doradcze. Dysponują możliwościami programowymi upowszechniania wiedzy i prowadzenia edukacji na temat ES, w tym dotyczącej działań wspierających rozwój ES oraz uruchamiania podmiotów ES. Uprawnionymi odbiorcami wsparcia ROEFS są podmioty z sektora administracji (w tym JST, UP, OPS), pozarządowego (również organizacje nie prowadzące i nie planujące odpłatnej działalności statutowej i/lub gospodarczej), biznesu oraz szkoły i uczelnie. Celem ROEFS jest także budowanie partnerstw lokalnych oraz partnerstw dla realizacji projektów. Nie mają wskazań preferencyjnych odnośnie formuły działania PES.

Pod względem możliwości adresowania oferty edukacyjnej dotyczącej ES i jej zawartości treściowej, ROEFS mają szersze możliwości niż OWES. ES nie jest jednak wskazana jako obszar priorytetowy ROEFS, stąd marginalna oferta w tym temacie.

Działalność ROEFS po roku 2013 nie jest określona. Możliwe, że w związku z zakończeniem konkursów ośrodki skupią się na wsparciu dokończenia realizacji projektów i sprawozdawczości, a tym samym nie będą uzupełniać oferty edukacyjnej dla ES.

- 3) Punkt Informacyjny Funduszy Europejskich – działają 2 w Katowicach. Podstawowym celem PIFE jest promocja i szerokie upowszechnianie informacji o Funduszach Europejskich. Po faktycznym wyczerpaniu środków w ramach RPO, PIFE wspomagają beneficjentów rozliczających dotacje i zainicjowały szkolenia dla wnioskodawców EFS. Tematyka nawiązuje do oferty ROEFS. Działalność Punktów ma być prowadzona co najmniej do I kwartału 2014 r.
- 4) Projekt „Spółdzielnie socjalne drugiej generacji – II edycja” (PO KL Priorytet VII, Poddziałanie 7.2.2). Celem projektu jest wzmocnienie sektora ekonomii społecznej w woj. śląskim, poprzez utworzenie 10 spółdzielni socjalnych (w tym 2 spółdzielni osób prawnych), które dadzą zatrudnienie 60 osobom bezrobotnym lub niepełnosprawnym poszukującym pracy. Działania komplementarne do 2 typu operacji w OWES. Skupienie wsparcia edukacyjnego na określonej grupie i jako podmioty ES tylko spółdzielnie socjalne. Zakończenie projektu w I półroczu 2014 r.
- 5) Projekt „Inkubator Społecznej Aktywności Województwa Śląskiego” (PO KL Priorytet VII, Poddziałanie 7.2.2). Celem projektu jest wzmocnienie sektora ekonomii społecznej w woj. śląskim przez zapewnienie kompleksowego wsparcia 900 podmiotom ekonomii społecznej i 4000 osób fizycznych (w tym 1200 osobom niepełnosprawnym) z terenu województwa śląskiego w ramach działania Inkubatora Społecznej Przedsiębiorczości Województwa Śląskiego. Działania komplementarne dla 1-2 typu operacji w OWES. Priorytetową grupą odbiorców są organizacje pozarządowe.
- 6) Projekt „Spółdzielnie socjalne nowej ery” (PO KL Priorytet VII, Poddziałanie 7.2.2). W ramach Projektu zakłada się objęcie wsparciem 36 osób fizycznych, stworzenie 6 Spółdzielni socjalnych przez podmioty do tego uprawnione, wsparcie 12 instytucji, które będą tworzyły Spółdzielnie socjalne. Działania komplementarne do 2 typu operacji w OWES. Skupienie wsparcia edukacyjnego na określonej grupie i jako podmioty ES tylko spółdzielnie socjalne. Zakończenie projektu w I półroczu 2015 r.

- 7) Wsparcie edukacyjne udzielane w wybranych projektach w ramach Priorytetu VII, Poddziałanie 7.2.1. Dotyczy typów operacji 1.2.3. Udzielanie wsparcia edukacyjnego dotyczy określonej grupy.
- 8) Wsparcie edukacyjne udzielane w projektach w ramach Priorytetu V, Poddziałanie 5.4.2. Docelową grupą odbiorców wsparcia są organizacje pozarządowe. Priorytetową grupą odbiorców są organizacje pozarządowe. Do 2015 r. jest realizowany projekt „Trasa 78 – ze świętokrzyskiego do śląskiego”. Następny konkurs na 5.4.2 będzie ogłoszony jesienią 2012 r.
- 9) Bieżąca działalność w województwie śląskim ok. 10 organizacji pozarządowych, których podstawowym albo wyróżnionym celem statutowym jest udzielanie wsparcia informacyjnego, szkoleniowego i doradczego oraz w innych formach podmiotom zaliczanym do III sektora, w tym PES działającym w innej formule niż NGO. Także tam, gdzie działają pełnomocnicy d/s organizacji i/lub osób niepełnosprawnych. W tym przypadku utrudnieniem w prowadzeniu działań edukacyjnych jest niestabilność finansowania bieżących kosztów działalności oraz nie zawsze dostępne środki na prowadzenie działań wykraczających poza wkład własny. Są to problemy dotyczące zarówno podmiotów pozarządowych jak i samorządowych.

Programy/projekty realizowane z udziałem dofinansowania w ramach EFS (pkt 4-8) mają w swoich dokumentacjach ustalone wskaźniki - rodzaj i dane liczbowe.

Programy i projekty wymienione w punktach 1 – 8 mają w zasadzie zapewnione finansowanie co najmniej do grudnia 2014 r.

Wsparcie edukacyjne wymienione w punkcie 9 powinno uzyskać stabilne finansowanie realizacji zadań związanych z ES. Ten problem może być tematem dla OWES w ramach 3 typu operacji, ponieważ jest tam przewidziane poszukiwanie środków na działalność instytucji wspierających ES. Niezależnie od tego, rekomendowane było by dofinansowanie ze strony samorządu.

Rozdział III

ANALIZA SWOT

– strony 9 – 11

Rozpatrując mocne i słabe strony, szanse i zagrożenia dotyczące edukacji i profesjonalizacji sektora ES należy zwrócić uwagę na następujące problemy:

- Nie ma strategii, programu i planów realizacyjnych dotyczących wsparcia dla ES.
- Programy wsparcia dla ES na poziomie regionu a także lokalnie nie są bilansowane i koordynowane.
- Nie ma odpowiednich mierników oraz kryteriów pozwalających na ocenę czy porównanie jakości działania podmiotów ES, nie można w ich przypadku stosować tylko kryterium oceny ekonomicznej i analizę SWOT.
- Brak jest badań potrzeb, w tym edukacyjnych, podmiotów ES, które nie bazowały by wyłącznie na informacjach przekazywanych przez działające podmioty oraz teoretycznych ustaleniach.
- Brak jest poważnych badań marketingowych dla potrzeb sektora ES, także same podmioty nie są przygotowane do podstawowych badań na własnym terenie.
- Oferta podmiotów ES bazuje głównie na ograniczonej liście propozycji. Zjawisko bezrefleksyjnego kopiowania dobrych praktyk.

- Wybór programu (celów, strategii, działań itd) podmiotów ES jest częściej oparty o preferencje personalne, sugestie, „intuicję rynkową”, niż opracowanie strategii biznesowej na podstawie odpowiednich danych oraz nawiązanej współpracy lokalnej

MOCNE STRONY	SŁABE STRONY
— działalność edukacyjna Sieci OWES – program szkoleń, doradztwa i coachingu realizowany wg ustalonych standardów przez ośrodki specjalistyczne ukierunkowane na wsparcie tworzenia i działalności podmiotów ES	— zawężenie programu edukacyjnego OWES do podmiotów/osób które pracują lub będą pracować w sektorze ES, marginalizacja lub pominięcie kształtowania wiedzy i umiejętności z zakresu problematyki ES w otoczeniu i środowiskach od których zależy efektywność sektora ES
— duże możliwości OWES dzięki środkom z EFS, skupienie alokacji 7.2.2 (18 mln) na tym programie	— przewaga programów edukacyjnych opartych na teorii i przekazie wiedzy teoretycznej, nieliczni edukatorzy (kadra i podmioty) którzy mają bezpośrednie doświadczenia uzyskane podczas działalności w podmiotach ES
— realizacja programu informacji, szkoleń i doradztwa dla podmiotów/osób które pracują lub będą pracować w sektorze ES ze środków EFS (w ramach działań innych niż 7.2.2) oraz w innych programach	— kontynuacja/powielanie dotychczasowego programu edukacyjnego dla podmiotów ES mimo jego ograniczonej efektywności
— dostępność nieodpłatnej oferty wsparcia edukacyjnego (informacja, szkolenia, doradztwo, coaching), w tym dotyczącego profesjonalizacji, realizowanej przez organizacje infrastrukturalne III sektora, także dla podmiotów ES	— Wybór programu (celów, strategii, działań itd) podmiotów ES jest częściej oparty o preferencje personalne, sugestie, „intuicję rynkową” niż opracowanie strategii biznesowej na podstawie odpowiednich danych oraz nawiązanej współpracy lokalnej
— w regionie działa co najmniej kilka podmiotów ES które stanowią przykłady i których kadra może przekazywać wiedzę praktyczną	— brak narzędzia dla planowania, monitoringu i koordynacji działań edukacyjnych w sektorze ES w regionie
— dostępny portal www.ekonomiaspoleczna.pl , opisy dobrych praktyk dotyczące różnych podmiotów ES, a w szczególności źródłowe podsumowania i wskazówki wynikające z praktyki	— ograniczenie działań na rzecz jakości edukacji, kierowanie wyłącznie do kadry OWES działań edukacyjnych CES /ZWES, podnoszących jakość wsparcia sektora ES
— dostępność informacji oraz doradztwa prawnego i księgowego dla NGO na portalu III sektora www.ngo.pl	— pominięcie wsparcia dla wczesnej edukacji z przedsiębiorczości, w tym zawierającej tematykę ES
— pozyskiwanie wiedzy na temat różnorodnych działań w obszarze ES w ramach współpracy międzynarodowej	— brak środków z EFS w ramach podstawowego Działania 7.2.2 na programy edukacyjne poza standardem realizowanym przez OWES
	— ograniczone środki i niestabilność finansowania wsparcia realizowanego przez organizacje infrastrukturalne
	— rotacje kadrowe i trudności z utrzymaniem wysoko kwalifikowanej kadry w organizacjach infrastrukturalnych

SZANSE	ZAGROŻENIA
— dostrzeżenie w rozwoju sektora ES szansy na powstanie znaczącej liczby nowych miejsc pracy, zwiększy zainteresowanie ofertą edukacyjną umożliwiającą pracę w sektorze ES	— utrwalenie modelu wsparcia ES opartego o sieć kilku zestandaryzowanych ośrodków programu OWES, brak indywidualnych i nowych rozwiązań, utrudnienia w dostępie dla klientów z terenów wiejskich
— zwiększenie wiedzy i doświadczeń w obszarze ES wpłynie na weryfikację programu edukacyjnego, powstanie nowych i adaptację sprawdzonych programów	— brak interwencji wobec dezaktualizacji i powielania programów edukacyjnych, brak inicjatywy w zakresie tworzenia nowych programów, zachowawcza i komercyjna postawa edukatorów, niska efektywność działań edukacyjnych
— zainteresowanie zatrudnieniem w podmiotach ES także osób o wyższym poziomie kwalifikacji i wykształcenia postawi nowe wymagania wobec działań edukacyjnych, wpłynie na podniesienie jakości programów i pracy edukatorów	— brak badań potrzeb, w tym edukacyjnych, podmiotów ES, które nie bazowały by wyłącznie na informacjach przekazywanych przez działające podmioty oraz teoretycznych ustaleniach
— plany ogólne przygotowane na poziomie krajowym wskazują kierunki, natomiast plany wsparcia sektora ES powstają na poziomie regionu, odzwierciedlają jego potrzeby i uwarunkowania, w tym, w zakresie realizacji programów edukacyjnych wspierających rozwój ES	— brak warunków do aktualizacji Planu - nie wdrożenie narzędzi do badania poziomu wskaźników, monitoringu i koordynacji działań edukacyjnych dla sektora ES w regionie
— konsekwentne działania na poziomie krajowym, regionalnym i lokalnym na rzecz rozwoju sektora ES	— centralizacja decyzji dotyczących zawartości oferty wsparcia dla sektora ES w tym programów edukacyjnych
— konsekwentne działania UE na rzecz rozwoju sektora ES, zgłaszanie oczekiwań w tym zakresie wobec krajów członkowskich	— spowolnienie planowania i wprowadzania programu na rzecz rozwoju ES na skutek kontrowersji i zawirowań politycznych (poziom krajowy)
	— brak badań potrzeb, w tym edukacyjnych, podmiotów ES, które nie bazowały by wyłącznie na informacjach przekazywanych przez działające podmioty oraz teoretycznych ustaleniach.

Rozdział IV

CEL GŁÓWNY

– strony 11 – 16

DZIAŁANIA I OKREŚLENIE WSKAŹNIKÓW REZULTATU

Przygotowanie i realizacja programu edukacji dla sektora ES w województwie śląskim przyczynia się do osiągnięcia celu głównego Krajowego Programu Rozwoju Ekonomii Społecznej:

„Do roku 2020 przedsiębiorstwa społeczne staną się dostrzegalnym podmiotem życia społeczno-gospodarczego w wymiarze lokalnym i regionalnym.”

Taką rolę przedsiębiorstwa społeczne mogą pełnić tylko działając sprawnie i uzyskując dobre rezultaty, zarówno społeczne jak i gospodarcze.

Ocena programów edukacyjnych jest uzależniona od ich skuteczności, nie tylko mierzonej ustalonymi dla działań wskaźnikami. Treści w nich przekazywane i jakość realizacji mają pomóc przedsiębiorstwom społecznym prowadzić wieloletnie, sprawne działania, ułatwiać tworzenie nowych przedsięwzięć, pozyskiwać do współpracy partnerów z różnych sektorów, kierować i utrzymywać zainteresowania konsumentów produktami i usługami „z logo ES”. Dla osób pracujących w podmiotach ES lub korzystających z ich pomocy, zwiększenie wiedzy i umiejętności ma ułatwiać odbudowanie samodzielności społecznej i socjalnej.

1. Cel główny w ramach komponentu edukacja i profesjonalizacja sektora ES:

Zapewnienie do roku 2020 sektorowi ES i jego otoczeniu wszechstronnego wsparcia prowadzącego do uzyskiwania efektywności ekonomicznej i osiągnięcia celów społecznych, przez realizację programu edukacji opartego o przekaz wiedzy i upowszechnianie umiejętności.

(W) Wskaźniki:

- liczba kompleksowych OWES działających w regionie (min. 4 OWES odpowiadające lokalizacją subregionom)
- liczba lokalnych ośrodków wsparcia współpracujących z OWES (1 ośrodek działa na obszarze 1-3 powiatów)
- działania 1 sieci współpracy na rzecz ekonomii społecznej
- liczba NGO, które podjęły działalność gospodarczą

2. Działania w ramach komponentu edukacja i profesjonalizacja sektora ES planowane do I półrocza 2015 r. oraz przyjęte wskaźniki rezultatów

Uzupełnienie realizowanego programu edukacji i profesjonalizacji, dla osiągnięcia poprawy rezultatów oczekiwanej dzięki wdrożeniu Programu rozwoju ES.

Analiza aktualnej oferty wsparcia edukacyjnego do I półrocza 2015 r. jednoznacznie wskazuje, że ma ono służyć przygotowaniu osób i podmiotów do uruchomienia i prowadzenia działalności w formule PES. Skupiają się na tym praktycznie wszystkie działania w wymienionych powyżej programach i projektach. Szerzej ujmują zakres działania dotyczącego ES tylko ROEFSy, ale ich zainteresowanie tematem jest marginalne.

2.1. Propozycja działań uzupełniających związana jest z potrzebą upowszechniania edukacji w przedmiocie ES. W szczególności potrzebna jest edukacja służąca wyjaśnieniu zasad działania gospodarki społecznej, nabywaniu umiejętności kooperacji i współpracy w przedsięwzięciach itd. kierowana do szerszej grupy odbiorców:

- do potencjalnych partnerów biznesowych PES, współpracujących w przedsięwzięciach gospodarczych, odbiorców usług / produktów, mogących wspierać PES doświadczeniem, kontaktami itd.
 - liczba podmiotów biznesowych uczestniczących w działaniach edukacyjnych/upowszechniających (W)
 - liczba podmiotów biznesowych, które podjęły działalność (W)

- do potencjalnych partnerów samorządowych, także do instytucji rynku pracy oraz integracji i pomocy społecznej, mogących wspomagać tworzenie PES przygotowując/rekomendując pracowników (np. w ramach działań przewidzianych w ustawach, projektów systemowych), wskazując obszary deficytowe, tworzących rynek zleceńodawców (istotne znaczenie klauzul społecznych) itd.

Należy zwrócić uwagę na potrzebę kierowania różnych działań do różnych odbiorców: przyjęcie innych metod działania promujące i edukacyjne dla osób decyzyjnych inne do osób bezpośrednio pracujących z PES inne do osób pracujących z osobami które mogą być członkami PES. Dodatkowo działania edukacyjne należałoby powiązać z działaniami promocyjnymi. Wg ankiet ROPS pracownicy instytucji pomocy i integracji społecznej są słabo zainteresowani podnoszeniem swoich kompetencji w tym zakresie

- liczba JST uczestniczących w działaniach edukacyjnych/upowszechniających (JST/urzędnicy/decydenci) (W)
- liczba JST, które podjęły działalność (gr ds.współpracy) (W)
- do organizacji pozarządowych które mogą w każdym zakresie wspierać aktywizację i integrację społeczną pracowników PES wywodzących się z grup problemowych, powinny same być odbiorcami usług / produktów, powinny być środowiskowymi propagatorami ES i upowszechniać korzystanie z wytworów PES.
 - liczba NGO uczestniczących w działaniach edukacyjnych / upowszechniających (członkowie/decydenci) (W)

2.2. Propozycja działań uzupełniających odnosi się także do uruchomienia nowych, kierunkowych, zaawansowanych działań edukacyjnych, w szczególności:

- studiów podyplomowych przeznaczonych dla kadry menadżerskiej PES i doradców biznesowych w obszarze ES,
 - liczba absolwentów (W)
 - liczba kierunków (W)
- studium przygotowującego kadrę organizacyjną/funkcyjną PES, w ramach policealnych szkół służb społecznych,
 - liczba absolwentów (W)
 - liczba kierunków (W)
- zajęć fakultatywnych dających kwalifikacje do działania w formule PES dla studentów wyższych uczelni włączenie treści ekonomii społecznej do kształcenia na poziomie wyższym (zarządzanie, ekonomia, przedsiębiorczość, polityka gospodarcza)
 - liczba godzin zajęć (W)
 - liczba uczestników (W)
- zajęć fakultatywnych dających kwalifikacje do działania w formule PES także dla uczniów szkół średnich zawodowych (np. ekonomicznych),
 - liczba godzin zajęć (W)
 - liczba uczestników (W)
- szkoleń i praktyk doskonalących kwalifikacje dla prowadzących zajęcia edukacyjne dla osób i podmiotów tworzących i pracujących w PES (dodatkowo do szkoleń i kwalifikacji prowadzonych przez ZWES).
 - wskaźniki ZWES (W)

2.3. Propozycja działań uzupełniających powinna uwzględniać możliwość kierowania programów edukacyjnych do podmiotów działających na rzecz rozwoju lokalnego, szczególnie jeżeli dotyczy to rozwoju terenów wiejskich. Lokalne Grupy Działania mają potencjał i możliwości. Jest ich w województwie śląskim 15 (teren 91 gmin), zarejestrowanych jako stowarzyszenia, rzadziej fundacje. LGD przygotowują Lokalne Strategie Rozwoju, w których dotychczas nie występował temat ES. Odpowiedni program edukacyjny umożliwiłby wprowadzenie go w ramach aktualizacji. Potrzebne by było również przygotowanie zespołów prowadzących LGD do wspierania tworzenia i działalności PES na swoim terenie oraz lokalnej promocji ES.

- ilość LGD które zaktualizowały strategie o zapisy związane z ES (W)

2.4. Propozycja działań uzupełniających w ramach programów wspierających ES:

– potrzebny jest staranny monitoring i ewaluacja działań OWES (skuteczność, rezultaty), aktualizacja programu i standardów, wsparcie superwizorów/ekspertów-doradców. Główny program wspierający – OWES w ramowych ustaleniach dla działań informacyjnych, szkoleniowych i doradczych jest wtórny. Powtarzane są dotychczasowe programy edukacyjne, ich tematy i formy. Trudno dopatrzeć się krytycznej refleksji, którą powinna wzbudzać słaba kondycja lub zakończenie działalności większości spółdzielni socjalnych tworzonych na takiej bazie. Niezbędna jest ewaluacja działań na rzecz ES w regionie zarówno ze strony realizatorów jak i odbiorców wsparcia,

- raporty monitoringowe i ewaluacyjne osiągnięcia celów przez OWES (W)
- prowadzenie obserwatorium ES w regionie (gr. ds. integracji społecznej) (W)

– przydatne będzie wzmocnienie udziału ROEFS, poprzez wprowadzenie do przyszłorocznego programu ośrodków priorytetu wspierania ES, m.in. poprzez animowanie inicjatyw lokalnych w obszarze ES,

- ujęcie ES jako priorytetu ES w regionie (W)

– organizacja systemu staży dla osób zainteresowanych pracą w PES, w przygotowanie osób do pracy w PES należy włączyć systemowo służby zatrudnienia oraz pomocy i integracji społecznej

- liczba stażystów w PES (W)
- liczba Klubów Pracy/ pracowników socjalnych zaznajomionych z tematyką ES (W)

– organizacja zintegrowanego systemu informacji na temat działań podejmowanych w obszarze ES w regionie. Informacje o podejmowanych działaniach są rozproszone najczęściej umieszczane tylko na stronach instytucji realizujących projekty, w dodatku często opisane są w sposób nieczytelny dla człowieka chcącego rozpocząć swoją działalność w sektorze ES. Brakuje kanałów informacji, które w prosty i czytelny sposób mówiłyby o możliwościach wsparcia i realizowanych obecnie działaniach.

- Baza i portal regionalny ES (W)

2.5. Propozycja działań uzupełniających powinna uwzględniać także edukacji dzieci i młodzieży, dotyczącą wiedzy o ES, w tym prowadzenia zajęć praktycznych z przedsiębiorczości społecznej:

– wprowadzenie tematyki ekonomii społecznej do szkół, przedszkoli i placówek pozaszkolnych, promocja i rozwój spółdzielczości uczniowskiej

- ilość placówek podejmujących działania edukacyjne na rzecz ekonomii społecznej (W)
 - ilość certyfikatów – placówka promująca ekonomię społeczną (konkurs) (W)
 - ilość działań promujących (grupa ds. promocji) (W)
- program szkoleń i kursów nt. ekonomii społecznej dla prowadzących zajęcia dla dzieci i młodzieży w szczególności nauczycieli WOS i przedsiębiorczości.
- liczba uczestników szkoleń (W)

W ten program powinno się też włączyć działania inicjujące aktywność społeczną w szkole i otoczeniu.

3. Działania w ramach komponentu edukacja i profesjonalizacja sektora ES planowane w latach 2015 - 2020 oraz przyjęte wskaźniki rezultatów

3.1. Kontynuacja działalności sieci OWES na dwu poziomach:

- a) Oferta wsparcia dla PES na poziomie wyspecjalizowanych ośrodków realizujących program **OWES**. Do 2015 r. powinna zostać podjęta decyzja o liczbie OWES w regionie. Minimum to 4 ośrodki zlokalizowane w subregionach. Usługi edukacyjne są realizowane zgodnie ze standardem OWES, w tym szkolenia i doradztwo specjalistyczne. OWES rekomendują ośrodki w terenie (wobec ZWES) i decydują o katalogu przekazywanych im usług. Zarządzanie komponentami finansowymi wsparcia jest wyłącznie w zakresie działań OWES.

Potrzebny jest bieżący monitoring i ewaluacja działań OWES, aktualizacja programu i standardów, realizacja szkoleń wsparcie superwizorów/ekspertów-doradców

- ilość OWES działających w regionie (W)
 - ilość nowych podmiotów ES (W)
 - ilość podmiotów ES, które działają powyżej 2 lat i mają przychody zapewniające co najmniej wypłatę wynagrodzeń (W)
- b) Upowszechnienie działań edukacyjnych, poprzez organizację podstawowego wsparcia dla PES w ich otoczeniu. Lokalną sieć mają tworzyć podmioty prowadzące także programy edukacyjne adresowane do NGO (organizacje infrastrukturalne, Inkubatory itp.). Kadra wytypowana do pracy z podmiotami ES będzie spełniać warunki kadry OWES i korzystać z tego samego programu szkoleniowego. OWES będą udzielać wsparcia w zakresie merytorycznym i monitorować program objęty standardem usług dla sektora ES.

Potrzebne jest zdefiniowanie katalogu tych usług, w odniesieniu do zadań dla OWES. Proponowane usługi to realizacja szkoleń i doradztwa ogólnego dla wszystkich rodzajów podmiotów ES, oraz szkoleń, doradztwa specjalistycznego i coachingu dla organizacji pozarządowych. Celowe było by też powierzenie części zadań w zakresie monitoringu i ewaluacji.

- ilość ośrodków terenowych podejmujących działania edukacyjne na rzecz ekonomii społecznej (W)
- ilość organizacji pozarządowych prowadzących działalność gospodarczą lub odpłatną działalność statutową które skorzystały ze wsparcia edukacyjnego ośrodków terenowych (W)

Na obu poziomach powinni funkcjonować doradcy biznesowi – ich baza dla realizacji wsparcia:

- dane o zapotrzebowaniu rynku w skali subregionu i regionu w przypadku OWES
- dane o zapotrzebowaniu lokalnego rynku w przypadku ośrodków lokalnych (skala gminy, powiatu)

3.2. Utrzymanie realizacji działań określonych jako uzupełniające w treści Rozdziału IV, pkt 2. Ich kontynuacja powinna zostać zaplanowana i wdrożona na podstawie doświadczeń, wniosków, ewaluacji (zapotrzebowanie, efektywność, rezultaty itd.), monitoringu, aktualizacji danych oraz innych materiałów z okresu realizacji wsparcia edukacyjnego dla sektora ES do 2015 r.

- wskaźniki pomiaru rezultatów –odpowiednio (W)

3.3. Niezależny od programu dla ES, indywidualny program finansowania wsparcia dla rozwoju aktywności i partycypacji społecznej przez NGO. Organizacje są ważnym sojusznikiem w procesie rozwoju ES. PES i NGO powinny współpracować otrzymując do realizacji zadania samorządowe. Potrzebna jest umiejętność rozróżniania w ramach zadań pożytku publicznego komponentów usługowo – produktowych, przeznaczonych do wykonania przez PES i samego zadania, którego realizacja zgodnie z zasadą subsydiarności może być powierzana zorganizowanym grupom obywateli – NGOs.

4. Harmonogram.

Nr	Działanie	Termin
1	– Korzystanie z istniejącej oferty, zawierającej działania edukacyjne, wg zapisu w Rozdziale II pkt 3	od teraz – 30. 06. 2015
2	– Przygotowanie działań uzupełniających – Realizacja działań uzupełniających w ramach komponentu edukacja i profesjonalizacja , wg zapisu w Rozdziale IV pkt 2	od teraz i 2013 01. 2013 – 30. 06. 2015
3	– Aktualizacja programu – Realizacja programu zawartego w kompetencji edukacja i profesjonalizacja w sektorze ES, wg zapisu w Rozdziale IV pkt 3	01.01.2015 – 30.06.2020 2015 - 2020

ROZDZIAŁ V

PODSUMOWANIE PRAC ZESPOŁU ZADANIOWEGO

– strony 16 – 17

Podstawową konkluzją Zespołu Zadaniowego jest, że działania w ramach komponentu edukacja i profesjonalizacja sektora ES powinny być zaplanowane, przygotowane i realizowane w taki sposób, aby prowadziły do uzyskiwania przez podmioty ES łącznych rezultatów gospodarczych oraz społecznych, które cechuje realność, wymierność i trwałość.

Postawienie wysokich wymagań dla działań edukacyjnych jest szczególnie uzasadnione, ponieważ mają one znaczący, a często decydujący wpływ na kondycję przedsiębiorstwa społecznego, jego powodzenie lub porażkę w prowadzeniu działalności. Powiązanie celów komercyjnych i społecznych w sektorze ES tworzy specyficzne zobowiązania. Trzeba zawsze brać pod uwagę, że sektor ES cechuje wysoki poziom ryzyka, wynikający z prowadzenia przedsięwzięcia gospodarczego według reguł ES. Szczególnie osoby zagrożone marginalizacją, kiedy znajdują w nim zatrudnienie, nie powinny być narażane na dodatkowe ryzyko z powodu błędów czy braków w wiedzy i umiejętnościach. Nie można też pozbawiać kogokolwiek znajdującego się w gorszej sytuacji dostępu do produktów i usług na odpowiednich dla niego warunkach, ponieważ źle przygotowany dostawca musiał zakończyć działalność.

Zdaniem członków Zespołu, w Programie rozwoju ES w województwie śląskim, w komponente dotyczącym edukacji i profesjonalizacji należy uwzględnić następujące elementy, które decydują o skuteczności wsparcia:

- 1) Działania edukacyjne powinny być prowadzone kompleksowo - realizacji odpowiednich programów dla tworzących przedsiębiorstwa społeczne i dla działających podmiotów ES, powinno towarzyszyć podnoszenie wiedzy otoczenia, celem pozyskania kooperantów/współrealizatorów i odbiorców/konsumentów oraz jak najszerszego grona sojuszników rozumiejących zasady ES i popierających jej rozwój.
- 2) Działania edukacyjne powinny być prowadzone na wysokim poziomie merytorycznym, ze szczególnym uwzględnieniem przekazu opartego o doświadczenia, przez trenerów, wykładowców i doradców specjalizujących się w tematyce ES i działań biznesowych, w oparciu o programy o sprawdzonej efektywności i trwałości rezultatów.
- 3) Realizacja działań edukacyjnych upowszechniających wiedzę o ES (wg Rozdziału IV pkt 2) powinna uzupełniać program OWES i rozpocząć się jeszcze w obecnym okresie programowania PO KL 2007- 2013.

Powyższe punkty są podsumowaniem materiałów zawartych w zbiorczym opracowaniu Zespołu Zadaniowego d/s komponentu edukacja i profesjonalizacja sektora ES w województwie śląskim.

*Przygotowanie opracowania zbiorczego - Anna Szelest (Lider Zespołu)
Katowice, 12. 07. 2012*